

sectormonitor transport en logistiek

januari 2012

- > Recessie laat transportsector niet ongemoeid in eerste helft 2012
- > Hoge dieselprijs blijft op marges drukken
- > Herstel eind 2012 verwacht

Macro economisch beeld	2
Sector Transport en Logistiek	3
Wegvervoer en Spoor	4
Logistieke Dienstverlening	5
Vervoer over water	6

Aanhoudende volatiliteit zal ook 2012 kenmerken, dé tijd voor nieuwe impulsen?

Het nieuwe jaar is dan wel begonnen, maar praktisch gezien is er nog weinig positief 'nieuws' te melden. Financiële markten zijn fors in beweging. Politieke onderhandelingen gaan stroef en de rating agencies zetten opnieuw de toon.

"Time is running out"! 2012 moet antwoorden gaan geven om Europa hernieuwd als stabiele regio op de economische wereldkaart te zetten. In deze sectormonitor leest u dat ook wij, zeker de eerste helft van 2012, nog een aantal uitdagingen zien, alvorens het economisch tij kan gaan draaien. Het blijven roerige tijden....

Anderzijds hebben de internationale beurzen eigenlijk nog best wel goed gepresteerd in de eerste helft van januari. Met gebrek aan positieve economische berichtgeving lijken we wellicht toch licht te zien aan het einde van de tunnel. En ook lijkt de ophef over verlaging van ratings een beetje langs ons heen te gaan.

Misschien zijn we gewoon een beetje 'crisismoe', en is het tijd voor verandering! Onze eigen emotionele conjunctuurbeweging moet omhoog!

De huidige tijd dwingt u als ondernemers om de dingen anders te benaderen, keuzes te maken, en te komen met nieuwe ideeën en andere opties. 2011 gaf al een aantal overnames, en nieuwe samenwerkingsverbanden te zien. Een aantal keuzes lijkt te zijn gemaakt; niet immer uit luxe, maar ook zeker niet altijd uit armoede. Maar wel met een doel; om (samen) sterker gepositioneerd te zijn.

Bieden deze roerige tijden u nieuwe opties die uw bedrijf sterker gaan maken? Voorwaardelijk voor de continuïteit van uw bedrijf, voor u, én voor uw medewerkers.

Zij vormen de belangrijkste asset van uw bedrijf. En zij zijn onmisbaar voor de sector, voor een blijvend hoge positie van Nederland op de internationale logistieke ladder. De logistieke arbeidsmarkt is úw uitdaging! Een interessant thema dat centraal staat in het sectorrapport dat wij medio februari beschikbaar hebben.

Ik ben samen met mijn collega's erg benieuwd naar uw keuzes!

Bart Banning
Sector Banker ABN AMRO

Macro Economisch Beeld

Groei wereldhandel (j-o-j)

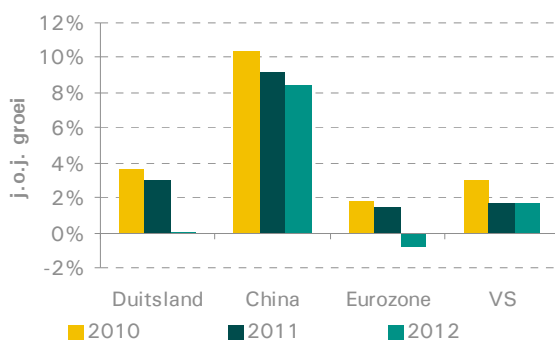

Bron: CPB

Vertraging groei wereldhandel in 2012

In 2011 is de groei van de wereldhandel in sterkte afgenomen. De laatste maanden van 2011 is de wereldhandel maand op maand afgenomen om in november weer licht te stijgen. De onzekerheid op de financiële markten als gevolg van de eurocrisis eist haar tol. Het CPB verwacht dat de groei van de wereldhandel blijft afzakken in de eerste helft van 2012 om in de tweede helft weer tot een versnelling te komen. Per saldo zal de groei uitkomen op circa 1,75%. Voor heel 2011 kwam de groei van de wereldhandel uit op circa 6%. Een groeiprognose van 1,75% betekent dus een stevige vertraging van de groei in dit jaar. Nog ernstiger is, dat voor de goederenstromen die voor Nederland van belang zijn een daling in 2012 van 0,75% wordt verwacht.

Bruto Binnenlands Product

Bron: CBS, ABN AMRO

Bruto Binnenlands Product eurozone daalt in 2012

De verschillen in BBP-groei tussen de werelddelen zijn groot. Uit recente cijfers blijkt dat de Amerikaanse economie aan kracht wint, terwijl de eurozone in een recessie is geraakt en de groei in veel opkomende landen nog steeds terugloopt. Voor China verwacht ABN AMRO een groeivertraging van 9,2% in 2011 naar 8,4% in 2012. Vooral de zware industrie (70% van de totale industrie) laat een zichtbare vertraging zien. De groei in deze sector is onder invloed van de terugval van de productie in de bouwsector teruggefallen. Vooruitkijkend is ABN AMRO van mening dat in de komende maanden de groei van de industriële productie verder zal afvlakken. Voor de eurozone verwacht ABN AMRO een daling van het BBP met ongeveer ¼%. De aanhoudende crisis is schadelijk voor het vertrouwen, de financiële situatie en de economische bedrijvigheid. Bovendien wordt de groei gedrukt door aanzienlijke bezuinigingsmaatregelen. De beleidsmakers hebben belangrijke stappen gezet richting een begrotingsunie, maar het zal nog een tijd duren voordat de details zijn ingevuld. Wij gaan ervan uit dat in de eerste helft van 2012 een overtuigend pakket maatregelen zal worden getroffen, waardoor het vertrouwen terugkeert en de economie weer langzaam gaat groeien. Ook voor Duitsland verwacht ABN AMRO een lagere groei dan in 2011. Dat de economie van dit land dit jaar niet krimpt is, voornamelijk te danken aan de consumentenbestedingen, die naar verwachting op peil zullen blijven.

Kerncijfers Nederland

%	2009	2010	2011v	2012v
BBP	-3,5	1,7	1,4	-0,5
Particuliere consumptie	-2,6	0,4	-0,7	-0,2
Uitvoer	-8,1	10,8	3,8	1
Invoer	-8,0	10,6	3,5	0,4
Lonen	3,0	1,0	1,4	1,7

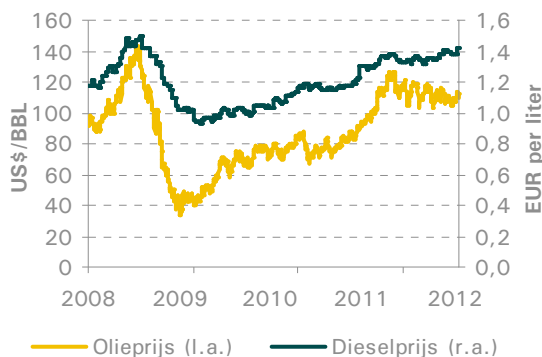
Bron: CBS, ABN AMRO

Nederland in recessie

De aanhoudende zorgen omtrent de eurocrisis hebben ook hun impact op de Nederlandse economie. Voor 2012 verwacht ABN AMRO een daling van de BBP met een half procent. Vooral de afgenomen investeringen veroorzaken een daling van het BBP, maar ook de particuliere consumptie daalt (weer). Consumenten houden hun hand op de knip. De koopbereidheid is afgenomen en ligt op een erg laag niveau. De bezuinigingen van de overheid en een toename van de werkloosheid perken de bestedingsmogelijkheden in. Zowel de uit- als de invoer zal nog licht stijgen. Dit is voornamelijk te danken aan de wederuitvoer. Hierdoor zal de bijdrage aan het BBP beperkt zijn. De verwachtingen voor de sectoren in Nederland verschillen. Voor de industrie verwacht ABN AMRO een lichte stijging van de productie, maar de bouwproductie en de detailhandelvolumes zullen afnemen.

Vervoer over land

Olieprijzen

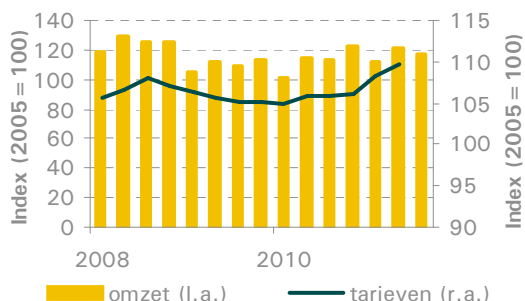
Bron: Thomson Reuters Datastream

Olieprijsprognose ABN AMRO

Price 2012	Q1	Q2	Q3	Q4
Brent	105	100	105	105
WTI	95	95	95	95

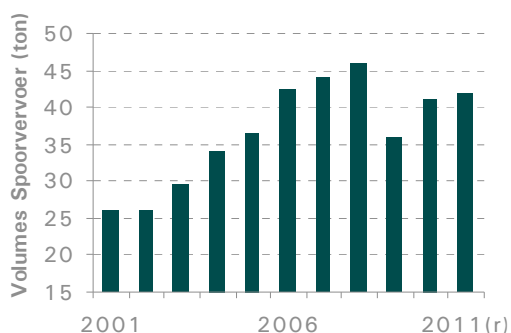
Bron: ABN AMRO Sector Research

Omzet- en tariefontwikkeling wegvervoer

Bron: CBS

Ontwikkeling spoorvervoer in tonnen

Bron: NEA, Rail Cargo Information, ABN AMRO

Niveau olieprijs blijft hoog in 2012

In 2011 bereikten de olieprijsen het hoogste niveau sinds 2008. Ook de dieselprijzen zijn gestegen, een liter diesel komt dicht tegen de piek in 2008 aan. Voor de eerste helft van 2012 blijft de belangrijkste vraag met betrekking tot het aanbod hoe de OPEC zal reageren op het weer op gang komen van de olielevering uit Libië. Afgezien van de onzekere macro-economische situatie, zijn er nog volop andere redenen om te verwachten dat ook 2012 een jaar met veel onzekerheden zal worden. Doordat de OPEC zich indekt om een potentiële prijsdaling te voorkomen, kunnen geopolitieke spanningen met betrekking tot Iran, een toename van het geweld in Irak en dreigende instabiliteit in het Midden-Oosten de olieprijsen gaan opdrijven. Dit heeft consequenties voor de dieselprijzen die de vrachtvervoerders aan de pomp moeten betalen.

Lichte daling omzet wegvervoer in 2012

De omzet van het goederenvervoer over de weg is na een stijging van 3% in 2010 naar verwachting met circa 5% toegenomen in 2011. Hiermee zit de sector al weer tegen pre-crisis niveau aan. In de tweede helft van 2011 is de omzetgroei duidelijk vertraagd. De economische krimp in de eurozone, maar ook in Nederland heeft haar gevolgen gehad voor deze sector. ABN AMRO verwacht dat de vertraging wordt doorgezet in de eerste helft van 2012. Daarna zullen de volumes, aangejaagd door een versnelde groei van de wereldhandel, weer stijgen. De tarieven zijn gemiddeld over 2011 gestegen. Een oorzaak hiervan zijn de gestegen brandstofprijzen geweest, maar ook de afname van de overcapaciteit, onder andere door de terughoudende investeringen van de ondernemers, lag hieraan ten grondslag. ABN AMRO verwacht dat de omzet in het wegvervoer in 2012 licht zal dalen. Financieel zal een aantal wegvervoerders het moeilijk krijgen, voornamelijk doordat de marge in het gedrang kan komen, door de hoge brandstofprijzen aan de ene kant en de prijsdruk als gevolg van toenemende concurrentie aan de andere kant.

Omzet spoorvervoer stabiliseert aankomend jaar

Na een sterke stijging van het spoorvervoervolume in 2010 is de groei in 2011 teruggevallen naar circa 2%. Voor 2012 verwacht ABN AMRO dat de volumes zullen stabiliseren. Een groot gedeelte van het goederenvervoer over het spoor vindt plaats richting het buitenland en dan met name naar Duitsland. ABN AMRO verwacht voor Duitsland geen recessie, maar een lichte groei. Naast de Duitse economie is de wereldhandelsgroei een belangrijke aanjager voor het spoorvervoer. De wereldhandel zal nog wel groeien in 2012, maar dit zal in een flink lager tempo zijn. Op de langere termijn zal het spoorvervoer met het in gebruik nemen van Maasvlakte 2 een flinke impuls krijgen. Ook het aantal treinen over de Betuweroute is gegroeid. Daarnaast zal het spoorvervoer meer vracht naar zich toe weten te trekken vanwege haar duurzaamheidspropositie. Vooral nog zullen de verslechterde economische omstandigheden in 2012 de boventoon voeren.

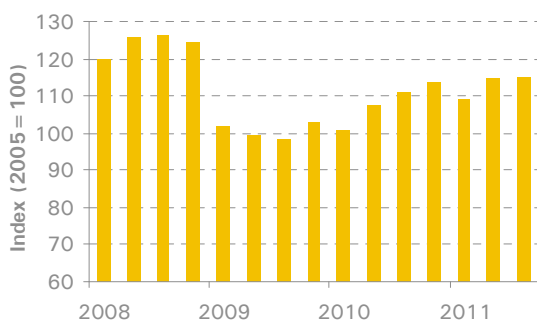
Logistieke Dienstverlening

Vrachtvervoer over Schiphol (seizoensgecorrigeerd)

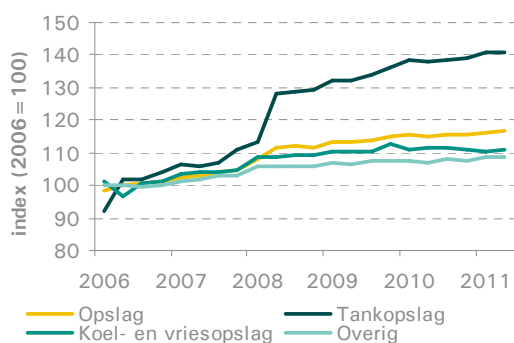
Bron: Schiphol

Omzetontwikkeling expediteurs

Bron: CBS

Tariefsontwikkeling opslagfaciliteiten

Bron: CBS

Luchtvrachtvolumes gestabiliseerd in 2011

De vrachtvolumes over Schiphol zijn de laatste maanden van 2011 gedaald. Per saldo heeft er over heel 2011 een minimale groei van 0,8% plaatsgevonden en zijn de vrachtvolumes na een groei van 18% in 2010 in 2011 gestabiliseerd op circa 1,5 mln ton. Als we naar de seizoensgecorrigeerde cijfers kijken, dan zien we dat de omslag plaatsvond medio 2011. De cargo luchtvaart markt vaak als eerste een economische omslag. Verladers kiezen als het economisch slechter gaat, vaker voor prijs dan voor snelheid. Door een overcapaciteit liggen de tarieven van het zeevrachtvervoer nu erg laag, waardoor voor een aantal vrachten deze modaliteit aantrekkelijker is geworden voor verladers.

Omzet expediteurs nog niet op pre-crisis niveau

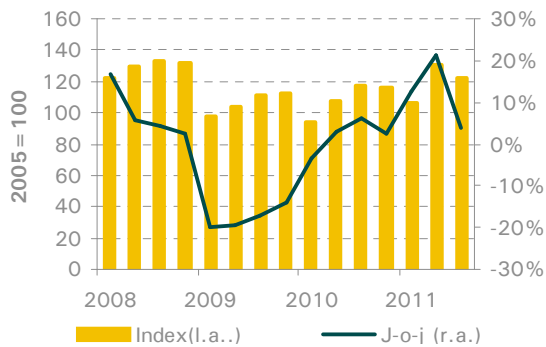
De omzet van de expediteurs is in 2011 gegroeid met circa 5% na een groei van 8% in 2010. De omzet bevindt zich nog wel onder pre-crisis niveau, zoals ook duidelijk blijkt uit de grafiek. Na een goed derde en vierde kwartaal in 2010, is ook 2011 goed begonnen. Maar net als bij de transportmodaliteiten heeft een omslag plaatsgevonden in de tweede helft van 2011. Voor 2012 zet deze groeivertraging zich voort. De expediteurs zullen door een daling van de vrachtvolumes ook minder omzet kunnen genereren. ABN AMRO verwacht een lichte daling van de omzet voor de expediteurs.

Lichte omzetgroei in 2012 voor opslagbranche

De opslagbedrijven hebben in 2011 een omzetgroei gekend van circa 2% na eenzelfde groei in 2010. De opname aan bedrijfsruimte in Nederland is in 2011 gestegen ten opzichte van 2010 en ligt relatief hoog. In de tweede helft van 2011 ondervond deze branche de gevolgen van de eurocrisis. Voor 2012 zal de opname aan bedrijfsruimte stabiliseren. De opslagbranche is afhankelijk van wat er gebeurt in de verschillende sectoren. Zo is de opslag van olie al een aantal jaren bezig met een opmars. Die opmars lijkt tot staan te zijn gebracht. De distributiecentra die afhankelijk zijn van detailhandelsverkopen, zullen het in 2012 minder goed doen. ABN AMRO verwacht dat de detailhandel in food in volume zal stabiliseren en de detailhandel in non-food in volume zal dalen. De opslagbranche lijkt lessen getrokken te hebben uit de vorige crisis. Er is minder sprake van risico investeringen. Echter, veel afnemers werken in deze turbulente tijden liever met kortere flexibelere contracten. Dit zorgt voor onzekerheid in de opslagbranche, waar vaak met lange termijn investeringen gewerkt wordt. Per saldo verwacht ABN AMRO een lichte groei van de omzet van opslagbedrijven. Hier zullen vooral de moderne faciliteiten van profiteren.

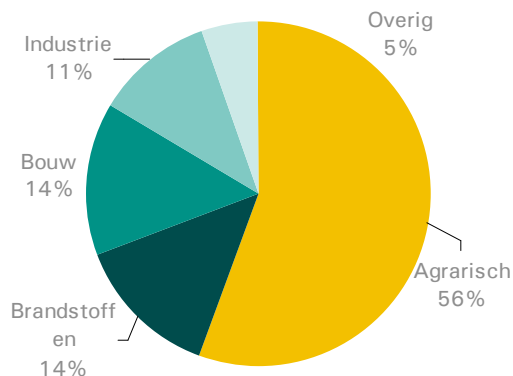
Vervoer over Water

Omzetontwikkeling Binnenvaart

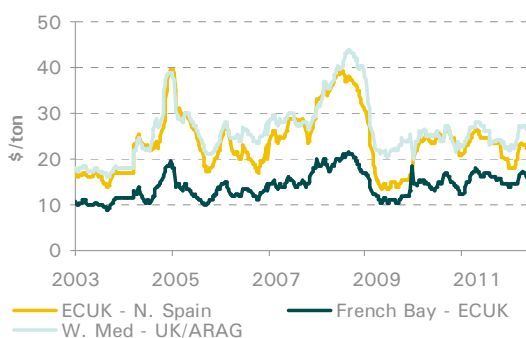
Bron: CBS

Vervoerde goederen Binnenvaart

Bron: CBS

Tariefontwikkeling Kustvaart

Bron: Clarksons

Samenwerking binnenvaart blijft belangrijk in 2012

De omzetgroei in de binnenvaart is in de eerste twee kwartalen van 2011 flink toegenomen. De laagwatertoeslagen die de binnenvaartschippers kregen, lagen hieraan ten grondslag. De volumes zijn minder hard gestegen. Door de toeslag heeft een aantal schippers wel weer wat reserves op kunnen bouwen om een mindere periode beter aan te kunnen. Overcapaciteit speelt nog steeds een rol in deze branche en een periode van lage groei of van krimp zal op zowel de tarieven als de omzet drukken. De kleinschaligheid van de branche maakt het moeilijk om vergaande maatregelen te nemen, die misschien nodig zijn om de gevolgen van een tweede dip te beteugelen. Dit is vooral een probleem als het economisch slechter gaat zoals het komende halfjaar. Anders dan de zeevaart waar veel grote ondernemingen de vaart domineren, is voor een individuele binnenvaartschipper niet mogelijk om de totale capaciteit te beïnvloeden.

Daling bouwproductie ongunstig voor binnenvaart

De bulk binnenvaart vervoert veel agrarisch gerelateerde producten, zoals meststoffen en veevoer. ABN AMRO verwacht dat de stroom van agrarische producten stabiel zal blijven. Deze sector is minder afhankelijk van conjuncturele schommelingen en vormt daarmee een relatief constante factor voor de binnenvaart. Daarnaast vormen brandstoffen en bouwmaterialen een belangrijke productgroep voor deze branche. Met de bouw gaat het al een poos slecht. In 2012 verwacht ABN AMRO een daling van de bouwproductie. De industriële productie is in 2011 met circa 3,5% gegroeid, voor 2012 verwacht ABN AMRO slechts een minimale groei. Naast de sectoren in Nederland is het voor de binnenvaart belangrijk wat er gebeurt in de havens. De haven van Rotterdam verwacht dat de vrachtvolumes via de haven gelijk blijven. Amsterdam verwacht een lichte groei, mede door de ingebruikname van nieuwe terminals. Per saldo verwacht ABN AMRO voor de binnenvaart een lichte daling van de omzet.

Kustvaart staat moeilijk jaar te wachten

De Nederlandse kustvaart is afhankelijk van de wederuitvoer in de haven van Rotterdam en de goederen die in- en uitgevoerd worden in de Europese havens. De tarieven van de kustvaart liggen sinds eind 2009 op een relatief laag niveau. In de kustvaart speelt overcapaciteit net als in de zeevaart nog steeds een grote rol. Meer dan bijvoorbeeld de binnenvaart is de kustvaart afhankelijk van internationale en met name Europese ontwikkelingen. Voor de eurozone verwacht ABN AMRO een daling van het BBP met 0,8%. De handel naar en van de eurozone zal onder druk komen te staan. En dit gaat de kustvaart merken. De volumes zullen dalen. Hierdoor lijkt een omzetsdaling in 2012 onvermijdelijk. De vraag blijft hoe lang bedrijven in deze branche, na een lange moeilijke tijd, het hoofd nog boven water kunnen houden.

Economisch Bureau | Sector & Commodity Research

Nadia Menkveld
tel: +31 20 628 64 41
nadia.menkveld@nl.abnamro.com

Commercieel Contact | Sector Advisory

Bart Banning
tel: +31 20 343 648 7
bart.banning@nl.abnamro.com

Disclaimer

De in deze publicatie neergelegde opvattingen zijn gebaseerd op door ABN AMRO betrouwbaar geachte gegevens en informatie, die op zorgvuldige wijze in onze analyses en prognoses zijn verwerkt. Noch ABN AMRO, noch functionarissen van de bank kunnen aansprakelijk worden gesteld voor in deze publicatie eventueel aanwezige onjuistheden. De weergegeven opvattingen en prognoses houden niet meer in dan onze eigen visie en kunnen zonder nadere aankondiging worden gewijzigd.

Teksten zijn afgesloten op 16 januari 2012.

© ABN AMRO, januari 2012

Deze publicatie is alleen bedoeld voor eigen gebruik. Het gebruik van tekstdelen en/of cijfers is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Verveelvoudiging en/of openbaarmaking van deze publicatie is niet toegestaan, behalve indien hiervoor schriftelijk toestemming is gekregen van ABN AMRO.

0900 - 0024 (€ 0,10 per minuut)
abnamro.nl/sectoren